

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Obvodní soud pro Prahu 2 rozhodl soudkyně Mgr. Janou Příbylovou ve věci žalobce: Z [redacted] B [redacted] nar. [redacted] bytem [redacted] zastoupeného Mgr. Veronikou Holou, advokátkou, se sídlem Příbram, Pražská 140, proti žalované: **Česká republika – Ministerstvo spravedlnosti ČR** se sídlem Praha 2, Vyšehradská 16, o zadostiučinění nemajetkové újmy,

takto :

- I. Konstatuje se, že návrhem na potrestání státního zástupce Okresního státního zastupitelství v Příbrami ze dne 25. 8. 2011, č. j. [redacted] které je nezákonným rozhodnutím, bylo zasaženo do práva žalobce na lidskou důstojnost, osobní čest, dobrou pověst a chránění jeho jména.
- II. Žaloba, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci částku 100 000 Kč, se zamítá.
- III. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 27.280,27 Kč k rukám Mgr. Veroniky Holé, zástupkyně žalobce, a to do 15 dnů od právní moci rozsudku.

Odůvodnění :

Žalobce se žalobou doručenou soudu dne 17.4.2013 domáhal na žalované zaplacení částky 100.000 Kč jako zadostiučinění za nemajetkovou újmu, jež byla žalobci způsobena (nezákonným) zahájením a pokračováním trestního stíhání vedeného proti jeho osobě pro přečin podvodu podle ust. § 209 odst. 1 trestního zákoníku (dále jen „TZ“), jehož se měl dopustit tím, že [redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

týkající se zadostiučinění za nemajetkovou újmu v částce 100 000 Kč a v navazujících nákladových výrocích zrušil a věc vrátil Obvodnímu soudu pro Prahu 2 k dalšímu řízení. Ve svém rozhodnutí Nejvyšší soud uvedl, že konstatování porušení práva je jednou z forem zadostiučinění poskytovaného za nemajetkovou újmu podle § 31a odst. 2 OdpŠk, kterou je třeba přiznat vždy, jsou-li splněny podmínky odpovědnosti státu za danou nemajetkovou újmu, a zároveň konkrétní okolnosti případu neodůvodňují přiznat žalobci zadostiučinění v penězích či jinak. Je-li konstatování porušení těchto základních práv podle úvahy soudu dostatečnou satisfakcí poškozeného za utrpěnou nemajetkovou újmu, musí soud ve výroku svého rozsudku porušení daného práva či více práv výslovně konstatovat (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 6. 2011, sp. zn. 30 Cdo 1684/2010, nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 9. 2016, sp. zn. 30 Cdo 4670/2014). V nyní posuzované věci dospěl odvolací soud k závěru, že žalobci nemajetková újma v příčinné souvislosti s jeho trestním stíháním vznikla. Nutným důsledkem toho je, že stát za takovou újmu odpovídá v režimu zákona č. 82/1998 Sb. Po této úvaze se měl odvolací soud zabývat otázkou, zda by se žalobci mělo nad rámec konstatování porušení práva vůbec nějakého zadostiučinění dostat. Jestliže odvolací soud shledal, že újma způsobená žalobci byla s ohledem na konkrétní okolnosti případu zanedbatelná (nepatrná), měl ji odškodnit formou konstatování porušení práva.

Již ze shodných tvrzení účastníků soud vzal za prokázané, že se žalobce obrátil na žalovanou s žádostí o poskytnutí peněžitého zadostiučinění za nemajetkovou újmu a náhradu škody (dne 18.10.2012, jak soud zjistil z podacího razítka žalované, jímž je jeho žádost opatřena) ve výši požadované žalobou, a to na skutkovém podkladě vyličeném posléze shodně žalobou. Žalobce tak splnil podmínku pro soudní uplatnění nároku na odškodnění nemajetkové újmy a náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím, předvídanou ust. § 14 zákona.

Záznamem o sdělení podezření ze dne 15.8.2011, č.j. [REDAKCE] bylo prokázáno, že tento záznam převzal žalobce dne 15.8.2011.

Rozsudkem Okresního soudu v Příbrami ze dne 15.2.2012, č.j. [REDAKCE] bylo prokázáno, že žalobce byl zproštěn návrhu na potrestání státního zástupce Okresního státního zastupitelství v Příbrami ze dne 25. 8. 2011, č. j. [REDAKCE] ohledně přečinu podvodu podle § 209 odst. 1 trestního zákoníku, neboť nebylo prokázáno, že se stal skutek, pro nějž je obžalovaný stíhán. Na rozsudku je vyznačeno datum právní moci dne 29.5.2012.

Podle ust. § 1 zákona stát odpovídá za podmínek stanovených tímto zákonem za škodu způsobenou při výkonu státní moci. Podle ust. § 2 zákona se odpovědnosti za škodu podle tohoto zákona se nelze zprostit. Podle ust. § 5 písm. a) zákona stát odpovídá za podmínek stanovených zákonem za škodu, která byla způsobena rozhodnutím, jež bylo vydáno v trestním řízení. Podle ust. § 7 odst. 1 zákona mají právo na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím účastníci řízení, ve kterém bylo vydáno rozhodnutí, z něhož jim vznikla škoda. Podle odst. 2 má právo na náhradu škody i ten, s nímž nebylo jednáno jako s účastníkem řízení, ačkoliv s ním jako s účastníkem řízení jednáno být mělo. Podle ust. § 8 odst. 1 zákona lze nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím, není-li dále stanoveno jinak, uplatnit pouze tehdy, pokud pravomocné rozhodnutí bylo pro nezákonnost zrušeno nebo změněno příslušným orgánem. Rozhodnutím tohoto orgánu je soud rozhodující o náhradě škody vázán. Podle ust. § 31a odst. 1 zákona bez ohledu na to, zda byla nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem způsobena škoda, poskytuje se podle tohoto zákona též přiměřené zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu. Podle odst. 2 cit. ust. se zadostiučinění poskytne v penězích, jestliže nemajetkovou újmu nebylo možno nahradit jinak a samotné konstatování porušení práva by se nejevilo jako dostačující. Při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění se přihlédně k závažnosti vzniklé újmy a k

Shodu s prvopisem potvrzuje Milada Bryndová

okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo. Podle ust. § 32 odst. 3 zákona nárok na náhradu nemajetkové újmy promlčí za 6 měsíců ode dne, kdy se poškozený dozvěděl o vzniklé nemajetkové újmě, nejpozději však do deseti let ode dne, kdy nastala právní skutečnost, se kterou je vznik nemajetkové újmy spojen. Vznikla-li nemajetková újma nesprávným úředním postupem podle § 13 odst. 1 věty druhé a třetí nebo § 22 odst. 1 věty druhé a třetí, neskončí promlčecí doba dříve než za 6 měsíců od skončení řízení, v němž k tomuto nesprávnému úřednímu postupu došlo. Podle ust. § 35 zákona promlčecí doba neběží ode dne uplatnění nároku na náhradu škody do skončení předběžného projednání, nejdéle však po dobu 6 měsíců.

Vzhledem k tomu, že žalovaná namítla promlčení nároku na odškodnění nemajetkové újmy za trestní stíhání (samé), posuzoval soud předně důvodnost této námitky (veden principem přednosti, prevalence procesní ekonomie). Žalobou uplatněný nárok na odškodnění nemajetkové újmy za zahájení (vedení) trestního stíhání (samého) se promlčuje podle shora cit. ust. § 32 odst. 3 věty první zákona. Promlčecí doba začíná běžet dnem následujícím po dni, v němž zprošťující rozsudek nebo usnesení o zastavení trestního stíhání nabylo právní moci (srov. v tomto směru rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 20.6.2012, sp.zn. 31 Cdo 619/2011, či ze dne 27.12.2012, sp.zn. 30 Cdo 962/2012, na něž přílehavě poukazuje žalobce ve své duplice ze dne 19.8.2013). Ve věci začala šestiměsíční subjektivní promlčecí doba běžet dne 30.5.2012, neboť zprošťující rozsudek Okresního soudu v Příbrami ze dne 15.2.2012, č.j. [REDAKCE], nabyl právní moci dne 29.5.2012 (jak soud zjistil z doložky, již je opatřen). Žádost o odškodnění byla podána u žalované dne 18.10.2012, tedy po necelých pěti měsících (bez dvanácti dnů) běhu promlčecí doby. Běh promlčecí doby se následně stavěl do 29.3.2013, kdy žalovaná (v otevřené šestiměsíční lhůtě) zaujala k žádosti stanovisko, žaloba pak byla podána dne 17.4.2013, tj. za necelý měsíc. Z uvedeného plyne, že k podání žaloby došlo v otevřené promlčecí době, námitka promlčení vznesená žalovanou důvodná není, je proto na místě se nárokem na odškodnění nemajetkové újmy zabývat věcně.

Současně mezi účastníky nebylo sporu o tom, že soudní judikaturou navazující na rozsudek (bývalého) Nejvyššího soudu České republiky ze dne 23.2.1990, sp.zn. 1 Cz 6/90, publikovaný pod č. 35 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, ročník 1991, byl s pomocí (extenzivního) výkladu zákona konstituován v souvislosti se zahájením (vedením) trestního stíhání, jež neskončilo pravomocným odsouzením, nejen nárok na náhradu škody (majetkové újmy), ale i odškodnění újem nemajetkové povahy vztahovaných mj. k tzv. nezákonnému (v odškodňovacím smyslu) trestnímu stíhání. Stejně tak není mezi účastníky sporu o tom, že rozsudek, jímž je obžalovaný zproštěn obžaloby podle ust. § 226 písm. a) TŘ (tak jako žalobce, jak soud zjistil z již citovaného rozsudku Okresního soudu v Příbrami) je právě jedním z těch rozhodnutí, jež ruší účinky zahájeného trestního stíhání, činí rozhodnutí, jímž bylo trestní stíhání zahájeno, ve smyslu odškodňovacího zákona a (pouze) pro jeho účely „nezákonným“, čímž zakládá nejen nárok na náhradu škody, ale i odškodnění nemajetkové újmy ve smyslu odškodňovacího zákona. Existenci jakýchkoliv skutečností vylučujících odpovědnostní titul (tj. zejm. zavinění žalobce na zahájení trestního stíhání proti jeho osobě) žalovaná ani netvrdila. V daném případě trestní stíhání žalobce neskončilo pravomocným odsouzením, čímž mu vznikl nárok na náhradu škody z titulu vydání nezákonného rozhodnutí dle § 7 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb., resp. nárok na náhradu nemajetkové újmy dle § 31a odst. 1, 2 zák. č. 82/1998 Sb.

Soud se zabýval dále tím, zda je dostačujícím zadostiučiněním za nemajetkovou újmu způsobenou žalobci nezákonným rozhodnutím konstatování porušení práva nebo zda žalobci náleží zadostiučinění v penězích (§ 31a odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb.). Při stanovení formy či výše zadostiučinění soud vychází především z povahy trestní věci, z délky trestního řízení a následků způsobených trestním řízením v osobnostní sféře žalobce, přičemž přihlédně i

k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo. Kritéria uvedená v § 31a odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb. se nepoužijí, neboť se týkají výlučně stanovení odškodnění v případě nesprávného úředního postupu spočívajícího v porušení práva na projednání věci v přiměřené lhůtě (viz např. rozsudky Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 6. 2012, sp. zn. 30 Cdo 2813/2011 nebo ze dne 21. 8. 2012, sp. zn. 30 Cdo 2256/2011).

Žalobce byl stíhán pro trestný čin podvodu podle § 209 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, za který bylo možné v případě vydání odsuzujícího rozsudku uložit žalobci trest odnětí svobody v trvání do dvou let. S ohledem na výši trestní sazby mu trest spojený s odnětím svobody jako bezúhonné osobě (nesporné) hrozil ryze teoreticky, pro případ odsouzení by mu byl s jistotou uložen trest alternativní, s odnětím svobody nespojený. Žalobce nebyl v průběhu trestního stíhání omezen na osobní svobodě (ani to netvrdil, nesporné) a nebyl stíhán pro trestnou činnost *obecně* vnímanou jako zvlášť zavrženíhodnou (tak např. náhled okolí žalobce a jeho sociální status v případě trestního stíhání kupř. pro trestný čin pohlavního zneužívání, znásilnění, loupeže či vraždy by nepochybně byl dramaticky jiný, tím spíše při medializaci takového údajného trestního jednání). Samotné trestní stíhání žalobce netrvalo nijak dlouhou dobu (tím spíše excesivně dlouhou dobu), ba právě naopak, trvalo dobu spíše kratší (v řádu měsíců – podezření bylo žalobci sděleno dne 15.8.2011, zprošťující rozsudek byl vyhlášen dne 15.2.2012). Žalobce ani netvrdil, že by trestním stíháním byla dotčena jeho pozice na poli pracovních aktivit, žalobce nezměnil „zaměstnavatele“, jeho obchodní spolupráce se společností [REDAKCE] nebyla trestním stíháním přerušena, žalobce pro uvedenou společnost nadále [REDAKCE] pracuje. Pokud žalobce uváděl úvahy o omezujícím vlivu v této oblasti pro případ hypotetického uznání viny a odsouzení do budoucna, pak k těmto přihlížet dle názoru soudu nelze, neboť se nejedná o objektivní zásah. Trestní stíhání žalobce nebylo nijak medializováno, nedostalo se mu žádné negativní *mediální* publicity (žalobce neoznačil jediný novinový článek, televizní reportáž apod., v němž by byl zmíněn jako trestně stíhaná osoba, vykreslen jako pachatel trestné činnosti); dostala-li se přesto informace o vedení trestního stíhání do sociálního okolí žalobce (žalobce v rámci žalobních tvrzení akcentuje zejm. to pracovní), nevedlo to k jeho dehonestaci (viz. svědek Š [REDAKCE] „pan B [REDAKCE] se mi jeví jako solidní člověk.“ či výpověď svědka S [REDAKCE], předsedy představenstva společnosti [REDAKCE], z níž soud zjistil, že trestní stíhání důvěrou tohoto svědka v osobu žalobce netráslo). Soud nepochybuje o tom, že žalobci vznikla drobná újma ztotožnitelná již se subjektivními pocity frustrace a beznaděje, žalobce mohl vnímat situace úkorně a bolestně. Současně ale soud nepřehlédl, že rozvrat soukromí či rodinných vztahů žalobce ani netvrdil, tvrzení žalobce (prokázaná výpověď svědka S [REDAKCE] o ztrátě určitých zákazníků jím zastupované společnosti a v této souvislosti i ztrátě provizí žalobce (svědek S [REDAKCE] míří do roviny škodní, z pohledu úvah o vzniku imateriální újmy právně významná nejsou.

V poměrech dané věci vychází soud z toho, že vznik imateriální újmy (jakkoliv je trestní stíhání dle již vzpomenutého rozhodnutí Ústavního soudu ČR sp.zn. IV. ÚS 428/05 spojeno vždy s jistým individuálním diskomfortem trestně stíhaných osob) není na místě presumovat, ale prokazovat, stejně tak (a to zejm.) jako intenzitu (případně) újmy, odůvodňující peněžní odškodnění. Každé trestní řízení negativně ovlivňuje osobní život trestně stíhaného, na kterého je sice do okamžiku právní moci meritorního rozhodnutí třeba pohlížet jako na nevinného, avšak samotný fakt trestního stíhání je zátěží pro každého obviněného (nález Ústavního soudu ze dne 31. 3. 2005, sp. zn. I. ÚS 554/04). Již samotné trestní stíhání výrazně zasahuje do soukromého a osobního života jednotlivce, do jeho cti a dobré pověsti, a to tím spíše, jedná-li se o obvinění „liché“, což je posléze pravomocně stvrzeno zprošťujícím rozsudkem soudu, podle něhož se skutek, z něhož byl jednatel obviněn a obžalován, nestal, případně nebyl trestným činem (nález Ústavního soudu ze dne

17. 6. 2008, sp. zn. II. ÚS 590/08). Forma a případná výše zadostiučinění nesmí být v rozporu s obecně sdílenou představou spravedlnosti, tj. její přiznání je nad rámec konstatování porušení práva namísto pouze tehdy, jestliže by se z hlediska obecné slušnosti poškozenému satisfakce skutečně mělo dostat (viz např. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 6. 2012, sp. zn. 30Cdo 2813/2011).

Pro výše uvedené skutečnosti, zejména kdy v průběhu řízení byla prokázána nemajetková újma nepatrná, dospěl soud k závěru, že konstatování zásahu do práv žalobce návrhem na potrestání státního zástupce Okresního státního zastupitelství v Příbrami ze dne 25. 8. 2011, č. j. [REDAKCE] je odškodněním vzniklé a prokázané újmy dostačujícím a jelikož toto nebylo dosud žalovanou poskytnuto, konstatoval porušení práva přímo soud (výrok I.), proto současně soud žalobu v části, kterou se žalobce po žalované domáhal poskytnutí zadostiučinění v penězích ve výši 100.000,- Kč jako nedůvodnou zamítl (výrok II.).

Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn ust. § 142 odst. 2 o.s.ř. za použití ust. § 146 odst. 2 věta druhá o.s.ř. Žalobce v žalobě žádal zaplacení částky 110.800,- Kč, procesně neuspěl v částce 10.800 Kč a v případě části požadované na nemajetkové újmě byl s ohledem na odškodnění nemajetkové újmy plně úspěšným (50.000,- Kč), jeho procesní úspěch je tedy převážný (82%). Náklady řízení žalobce pak představuje částka 42.625,43 Kč odpovídající nákladům právního zastoupení [tj. odměna advokáta za zastupování podle ust. § 137 odst. 2 o.s.ř., § 6 odst. 1, § 7, § 8 odst. 1, § 11 odst. 1 advokátního tarifu, za 9 úkonů právní služby podle ust. § 11 odst. 1 advokátního tarifu (převzetí a příprava zastoupení, podání žaloby, vyjádření ze dne 19.8.2013, účast při jednání soudu dne 3.9.2013, 21.1.2014, 3.6.2014, odvolání ze dne 17.10.2014, dovolání ze dne 17.8.2015 a účast na jednání dne 23.2.2018) po 3.100,- Kč/úkon, náhrada hotových výdajů advokáta ve výši celkem 2.700,- Kč, za devět provedených úkonů právní služby podle ust. § 13 odst. 3 vyhl. č. 177/1996 Sb. po 300,- Kč/úkon, náhrada cestovních výdajů dle § 13 odst. 4 advokátního tarifu ve výši 3.027,63 Kč za cesty k výše uvedeným jednáním automobilem na trase Příbram-Praha a zpět, 122 km, v roce 2013 základní sazba 3,60 Kč a cenou motorové 36,50 Kč za 1 litr, v roce 2014 základní sazba 3,70 Kč a cenou motorové 36,- Kč za 1 litr, v roce 2018 základní sazba 3,90 Kč a cenou motorové 28,60 Kč za 1 litr, vše podle § 157 odst. 4 zákoníku práce ve spojení, spotřebou 7,4 litru nafty na 100 km a u vozidla použitého v roce 2018 6,6 litru nafty na 100 km podle § 158 odst. 4 zákoníku práce, náhrada za promeškaný čas za cesty k jednání ve výši 1.600,- Kč dle § 14 odst. 1 písm. a) advokátního tarifu; částky odměny a náhrady hotových výdajů pak byly v souladu s § 137 odst. 3 o.s.ř. a náhrada za daň z přidané hodnoty podle ust. § 137 odst. 3 o.s.ř. v zákonné sazbě 21%]. Jelikož odečet neúspěchu žalobce od jeho úspěchu činí 64% (82% - 18%), žalobci tak přísluší na náhradě nákladů řízení 64% z částky 42.625,43 Kč, tj. částka 27.280,27 Kč. O povinnosti žalované zaplatit náklady řízení k rukám advokáta žalobce bylo rozhodnuto dle ust. § 149 odst. 1 o.s.ř.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání do 15 dnů ode dne doručení k Městskému soudu v Praze prostřednictvím soudu zdejšího.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí (exekuci).

V Praze dne 23. února 2018

**Mgr. Jana Příbylová v.r.
soudkyně**